

[Boligministeren.]

begyndelsen af 1976 kan optages forhandling med landbrugsorganisationerne.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Belåning af institutionsbyggeri m. v.)*.

Lovforslaget vedrører en ændring af vilkårene for realkreditbelåning af institutionsbyggeri m. v. og må ses i konsekvens af de *ændringer vedrørende lånevilkårene for sociale og kulturelle institutioner m. v.*, som er indeholdt i det forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri (boliger for unge under uddannelse; boliger for ældre; sociale institutioner m. v.), som blev fremsat i tinget den 28. november 1975. Jeg skal herom nærmere henvide til de ret udførlige bemærkninger til forslaget til lov om ændring af lov om boligbyggeri.

For realkreditlovens vedkommende går de foreslåede ændringer i store træk ud på følgende: De undtagelser fra belåningsforbudet i realkreditlovens § 9, stk. 2, der gælder for kulturelle og sociale institutioner, foreslås for fremtiden samlet i den bekendtgørelse om realkreditlån i visse ejendomme med almennyttige formål, som er udstedt med hjemmel i lovens § 9, stk. 2, sidste punktum. Endvidere vil lånegrænsen for sociale institutioner m. v. blive fastsat til maksimalt 75 pct. af ejendommens værdi uden adgang til forhøjelse mod supplerende sikkerhedsstillelse. Det bemærkes i denne forbindelse, at byggeri, der har karakter af egentlige boliger, herunder kommunale pensionistboliger, beskyttede boliger samt lette kollektivboliger, efter den foreslåede ændrede affattelse af § 10, stk. 3, vil få samme lånegrænse som andre boliger, nemlig 80 pct., jfr. lovens § 10, stk. 2.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*):

Jeg skal tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om statstilskud m. v. til museer*.

De nugældende lovbestemmelser om statstilskud til kulturhistoriske museer og kunstmuseer findes i lovbekendtgørelser nr. 350 og nr. 351 af 21. juli 1971 med senere ændringer — i 1973 og 1974 — hvorved lovens revisionsbestemmelser blev udskudt fra folketingsåret 1972-73 til henholdsvis 1973-74 og til senest i folketingsåret 1975-76.

Nærværende lovforslag, hvorved de to ovennævnte love erstattes af én ny lov, er udarbejdet på grundlag af en betænkning, afgivet i februar 1975 (betænkning nr. 727, 1975) af et i 1972 nedsat udvalg vedrørende revision af museumsloven. Lovforslaget omfatter tillige en række museer, som hidtil alene har oppebåret statstilskud ved særlig bevilling på de årlige finanslove. Dog oprettholdes de to særlove om Ny Carlsberg Glyptotek og J. F. Willumsen-museet, som man ikke har anset det for hensigtsmæssigt at søge indarbejdet i det nye lovforslag.

Lovforslaget tilsigter især at fremme og koordinere samarbejdet mellem museerne dels på regionalt plan gennem amtslige organer, amtsmuseumsrådene, til hvilke hvert af de godkendte museer i amtet årligt skal indsende deres arbejdsplan og budget m. v., dels på landsplan ved oprettelse af et statens museumsnævn, der træder i stedet for de to nuværende tilsynsorganer (statens lokalmuseumstilsyn og statens kunstmuseumsnævn), og som blandt andet gennem arbejdsplaner for hvert amtsmuseumsråd får til opgave at varetage den samlede koordinering af museumsarbejdet.

Det er hermed tanken gennem en rådgivnings- og støttevirksomhed at virke for en klarere opdeling af opgaverne bl. a. gennem en mere udtalt specialisering end hidtil.

Gennem de ovenfor nævnte amtsmuseumsråd — der allerede med yderst forskellig medlemskreds er etableret på frivillig basis i en række amter — fremmes en ønskelig decentralisering af museumsadministrationen, samtidig med, at en central koordinering opretholdes gennem det foreslåede statens museumsnævn.

De hidtil gældende loves tilskudsordninger har i en årrække været særdeles utilfredsstillende, idet statstilskuddet har været maksimeret således, at det fortsat er baseret på det statstilskud, der blev ydet i finansåret 1969-70. Det var i de gældende love forudsat, at der ved regelmæssige revisioner

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

af tilskudsbestemmelserne skulle foretages ændringer af „basisåret“ for tilskudsberegningen og derigennem muliggøres en vis kompensation for pris- og lønstigninger og eventuelt skabes grundlag for en begrænset aktivitetsudvidelse. At sådanne revisioner af museumslovene i de senere år ikke har kunnet gennemføres har bevirket, at statstilskuddet fremdeles ifølge de gældende lovbestemmelser er begrænset til 125 pct. af tilskuddet i 1969-70.

Dette har været en meget alvorlig hindring for museernes trivsel og har medført en betydelig forskydning i forholdet mellem statstilskud og stedlige tilskud.

En ajourføring af statens tilskud er således en nødvendighed, ligesom en smidiggørelse af statens tilskudsordning har vist sig stærkt påkrævet.

Det forslag til ydelse af statstilskud, der indeholdes i lovforslaget, er i princippet identisk med et af det ovennævnte udvalg stillet forslag, hvorefter statstilskuddet limiteres derved, at tilskuddet til det enkelte museum fra finansåret 1977-78 at regne ikke kan overstige 115 pct. af statstilskuddet ydet i det foregående finansår. Det faste basisår erstattes således af et „rullende“ basisår.

Statstilskuddet foreslås endvidere — som hidtil — begrænset ved fastsættelsen af et absolut maksimumbeløb for tilskuddet til hvert enkelt museum. Dette beløb har siden 1969, hvor et absolut maksimum første gang findes i museumslovene, udgjort 200.000 kr. uden pristalsregulering. Beløbet har således ved siden af det nævnte „faste basisår“, 1969-70, betydet en stadig mere følelig begrænsning af statstilskuddet. Det foreslås derfor forhøjet og fremtidigt pristalsreguleret.

Som af museumsudvalget fremhævet er det af væsentlig betydning, at det hidtidige tilskudssystem, hvorefter statstilskuddet sættes i et givet forhold til tilskud, ydet fra anden side, opretholdes. De tilskud, der udløser statstilskud bør dog ikke som hidtil kræves ydet fra lokal side, typisk fra kommunen eller/og amtskommunen, men ethvert ikke-statsligt tilskud bør kunne indgå i tilskudsgrundlaget. Hverved animeres museerne til at søge midler tilvejebragt også fra private interesserede kredse, fra fonds

m. v. Ligeledes bør det heller ikke fortsat være en betingelse, at de ikke-statslige tilskud er faste tilskud, idet fortolkningen af dette krav i praksis har voldt vanskeligheder og opgivelsen af denne betingelse vil være uden betænkelighed, da statstilskuddet højst kan stige 15 pct. i forhold til det foregående års statstilskud.

Museumsudvalget har foreslået, at stats-tilskuddet — der hidtil har udgjort 100 pct. af de ikke-statslige tilskud — når det fremtidig ydes i forhold til budgettet for det løbende år og endeligt reguleres efter regnskabs afslutning, fastsættes til 66 $\frac{2}{3}$ pct. af de ikke-statslige tilskud, første gang tilskuddene for 1976-77. Udvalget har desuden foreslået, at det absolutte maksimum forhøjes fra de nævnte 200.000 kr. til 250.000 kr., og samtidig pristalsreguleres, hvilket efter indeks juli 1974, 138, ville give et beløb på 345.000 kr., jfr. betænkning nr. 727, side 182-183.

Under hensyn til nødvendigheden af at begrænse merudgifterne ved lovforslaget, der — som det fremgår af det økonomiske bilag nr. 1 — er beregnet til ca. 4,5 mill. kr., skal ministeriet for kulturelle anliggender dog foreslå, at statens tilskud ydes med 40 pct. af de ikke-statslige tilskud, første gang tilskuddene for finansåret 1976-77; denne væsentligt lavere tilskudsprocent må ses i sammenhæng med de øvrige forslag om opgivelse af et fast basisår, oprettelse af amtsmuseusråd og tilvejebringelse af en lovbestemt rådighedssum, hvortil museerne ikke som hidtil selv bidrager.

Det absolutte maksimum foreslås ud fra samme grundelse fastsat til 275.000 kr. og pristalsreguleret efter de nu herom gældende regler, dvs. med udgangspunkt i januar 1975. Beløbet er på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse og dets forventede ikrafttræden den 1. april 1976 283.250 kr.

For de fleste af de museer, der får tilskud efter lovens hovedregel i § 1, betyder dette forslag en forbedring i forhold til de nu ydede statstilskud uanset den betydeligt reducerede tilskudsprocent og det ikke fuldt ud ajourførte absolutte maksimum for det enkelte museum. Der er dog 21 museer, der efter den nye lov vil få lavere statstilskud end i dag; det er derfor i bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 1 anført, at der ved

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

administrationen af den ovennævnte rådighedssum i en kortere periode bør tages hensyn til museer, der kommer i særlige vanskeligheder som følge heraf.

Visse museer har allerede under den nu gældende ordning ikke på fyldestgørende måde kunnet indpasses i det ovenfor beskrevne tilskudssystem. Dette har været forudsat ved udformningen af maksimumsbestemmelserne i de gældende museumslove, idet det absolutte maksimum kan fraviges ved særlig hjemmel på finansloven.

Tilsvarende bestemmelse findes i nærværende lovforslag.

Det er særlig museer, hvis emne- eller virkeområde ikke er lokalt begrænset, der kan have behov for et ekstraordinært stats-tilskud, idet sådanne museer i mange tilfælde ikke vil kunne opnå et tilstrækkeligt tilskud fra anden, herunder især kommunal side. Det drejer sig især om de store kunstmuseer uden for København, om Forhistorisk Museum på Moesgaard, om Danmarks Tekniske Museum og Orlogsmuseet. Jeg henviser i øvrigt til de udførlige bemærkninger til lovforslagets § 2, stk. 1.

En anden gruppe museer, der som noget nyt bliver inddraget under lovforslaget, er museer, der af særlige grunde ikke oppebærer tilskud efter lovens almindelige regler. Sådanne museer — f. eks. Kunstindustri-museet, Den gamle By i Århus, Teaterhistorisk museum — har i adskillige år oppebåret tilskud på finansloven (§ 21.3.11.) og kan under hensyn til for længst indarbejdede, tilfredsstillende tilskudsordninger ikke indpasses i lovens sædvanlige tilskudsordning. Når de alligevel foreslås medtaget i en særlig bestemmelse i loven skyldes det ønsket om at inddrage dem i det samarbejde mellem museerne, der som nævnt er et af lovens væsentlige formål.

Jeg skal endelig nævne, at lovforslaget i kapitel 4 og kapitel 5 omhandler de statslige museers bistand til de godkendte museer landet over og de kulturhistoriske museers samarbejde med nationalmuseet og fredningsstyrelsen.

Loven foreslås sat i kraft fra den 1. april 1976, dog at de nye administrative organer først foreslås oprettet fra 1. oktober 1976.

Selv om jeg gerne havde set, at lovfor-

slaget på det økonomiske område i højere grad havde kunnet følge museumsudvalgets forslag, skal jeg med disse bemærkninger anbefale forslaget til tingets velvillige behandling. Det tilsigter en samordning af museumsvesenet og en forbedring af en lang række museers arbejdsvilkår. Det indeholder tillige forslag til en begyndende decentralisering af museumsadministrationen ved lovfæstelsen af amtsmuseumsrådene — hvis sammensætning jeg er villig til at drøfte i udvalget — og det indeholder samtidig et nyt centralt organ, der skal virke for museumssagen på landsplan, uden at en opdeling af museerne i faglige båse skal kunne virke hæmmende for dets indsats.

Jeg skal derefter tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om Danmarks biblioteksskole*.

Da den gældende lov om biblioteksskolen fra 1966 blev behandlet i folketinget, blev det bestemt, at loven skulle tages op til revision i folketingsåret 1971-72. Baggrunden herfor var et ønske om i løbet af en årrække at overveje bibliotekaruddannelsernes tilpasning til det øvrige uddannelses-system. Revisionen af loven er siden blevet udskudt, senest til folketingsåret 1975-76.

Det var oprindelig tanken, at man i folketingsåret 1975-76 skulle fremsætte et lovforslag om en gennemgribende ændring af de bibliotekariske uddannelser i overensstemmelse med de principper, der er nedfældet i den i januar 1973 afgivne betænkning nr. 671 om de bibliotekariske uddannelser.

Imidlertid må det erkendes, at vi stadig står over for en række uafklarede spørgsmål af betydning for eventuelle ændringer af bibliotekaruddannelserne. De igangværende overvejelser om en generel ændring af studierne og studietiden ved de højere uddannelser og mellemuddannelserne er endnu ikke afsluttet. Hertil kommer, at ét af hovedformålene med en ny lov om biblioteksskolen skulle være at indpasse bibliotekaruddannelserne i det samlede uddannelsesmønster, herunder at organisere bibliotekaruddannelserne således, at de også kan være overbygningsuddannelser for basisuddannelserne ved universiteterne og universitetscentre. På nuværende tidspunkt må